

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му ена год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр

БРОЙ 44. У Новоме Саду, 28. Новембра 1861. **ГОД. IV.**

Б о ж и њ њ .

Неколико лекция за старию децу.

(Продужено.)

После входа са евангелиемъ читаю се паримие изъ старога завѣта. Найпре се чита изъ кнѣиге бытия о постаню свѣта, за доказъ да е рођеный на земљи Спаситель правый Богъ и створитель свѣта. Затѣмъ долази изъ кнѣиге Мойсееве „Число“ прорицанъ Валаамово о рођеню Христовомъ, па онда се читаю речи пророка Михея, кои доказа да ће се Христосъ у Витлеему родити, и да е Христосъ као Богъ свагда быо. Знамените те пророчке рѣчи овако гласе: „И ты Видлееме, доме Ефратовъ, ничимже меншій еси ко владыкахъ Иудовыхъ; изъ тебе бо мнѣ изидетъ вождь старѣйшина, еже быти емѣ въ княза ко Израили, исходи же егѡ изъ начала ѿ дней вѣка.“ Затѣмъ се пов овай тропарь

„Тайно родилса еси ко вертепѣ, но небо та ксѣмъз проповѣда, икоже оуста свѣздѣ предлагаѡ Спасе. И волхви ти приведе вѣрою покланяющыяса тебѣ, съ нимиже помилѡи насъ.“ А то значи: „Ты си се Спасителю у тайности родио у пеѣини, али небо те е свима проповедило, поставивши звезду као каква у-

ста. И доведе ти мудраце, кои се вѣромъ теби кланяху, съ коима муцрацима помилуй и насъ.“

Пошто се овај тропаръ однов, продужи се далѣ читанѣ и то изъ пророка Исаие, кои предсказуе, како ће изъ Іесеовога корена израстити младо дрво и цвѣтъ на нѣму, и да ће на томъ почивути духъ Божій, духъ мудрости и разума, духъ савѣта и страха Божиа; онъ неће на лица гледати, него ће праведанъ судъ судити, и онда када онъ дође пасти ће вукъ съ ягнѣтомъ, а рись съ яретомъ, теле и лавъ и юне заедно ће ићи и мало дѣте водитъ ће ихъ; тай потомакъ Ёсеевъ владаће надъ свима народима и на нѣга ће сви народи ухванѣ свое полагати.

Овомъ живомъ прорицаню о спасителѣвомъ долазку слѣдуе прорицанѣ друго пророка Ёремие, кое ясно каже, да ће се самъ Богъ сићи на землю и међу людма поживѣти. (Варухъ гл. III ст. 36—38 гл. IV ст. 1—5). Затимъ се чита како е пророкъ Данилъ цару Навуходносору толковао санъ о образу, коме беше глава златна, прси и мишце сребрне, трбухъ одъ бакра, бутови одъ гвожђа а стопала земляна, и како се изненада одвали самъ собомъ каменъ одъ горе, и разруши образъ, а самъ постаде велика гора и напуни землю. А томе е по казиваню св. пророка ово значенѣ: „Богъ ће поставити небеско царство, кое нигда неће пропасти, и кое ће вечито постојати. (Дан гл. II).

За овимъ яенимъ доказима Старога Завѣта о Христовомъ долазку, о нѣговомъ Божеству, и о сталности нѣгове цркве, пов се овај тропаръ:

„Возсіалъ еси ѿ Дѣви, разумное Христе солнце правды, и звѣзда та показа во вертепѣ кмѣшающа некмѣстимаго. Колѣкви наставилъ еси на поклоненіе твое, съ нимиже та величаемъ жизнедакче слака тебѣ.“ Т. е. Засіао си изъ Дѣве Христе, ты умно еунце правде, и звезда показа свима тебе, кои се смешташъ

у пеѣнини, а овамо се нигде сместити неможешъ ерѣ си свуда као Богъ. Ти си упутио мудраце да ти се поклоне, съ којима и мы величамо тебе, животодавче, слава теби.

Напоследку прочитаю се јошъ два одеѣвка изъ пророка Исаіе, у првомъ се описуе божаствена властъ Спасителѣва, а у другомъ нѣгово роѣенъ одъ Дѣве, и пророштво ово завршуе се съ рѣчма: „Съ нами Богъ разумѣйте азыцы и покарајтеса икш съ нами Богъ.“

На овой литургији чита се почетакъ посланице апостола Павла къ Евреима, где се излаже, како е Богъ много пута и на многоразличите начине говорио праотцима преко пророка, а напоследку говорио е нама преко свога сына. — У евангелію одъ Луке чита се повѣсть о роѣеню Исуса Христа.

Ако баѣный данъ падне у Суботу ил' у Неделю, онда не бива у те дане строгій него само обичный постъ, а служба Василиѣва онда се држи на самъ Божиѣ. У томъ случаю држи се на баѣный данъ обична Златоустова служба пре подне, и на нѣой се пое „Благослови душе,“ и „Блажени,“ а после подне бива вечернѣ само безъ литіе и безъ стихира на стиховнѣ, кое се у свакой путъ на Божиѣ у јутру на повечерню појати има. На оваковомъ суботномъ или недељномъ вечерню у очи Божиѣа чита се апостолъ изъ посланице Павлове къ Галатянима (зач. 207) у комъ се доказуе, како е Богъ обеѣанъ Аврааму дано испунио, пославши на земљу Исуса Христа. Изъ евангелія одъ Матея читаю се причте о зрну горушичномъ, кое посејано изникне и узрасте те постане дрво, на комъ птице становати могу, и о квасцу кои ускисне те лебаць узрасте, обадве те причте означаваю царство Божије и разпространенъ свете цркве Христове на земљи. (зач. 53).

После литургије или вечерня на баѣный данъ изнесу свештеници икону роѣеня Христовогъ и поставе

ю на налону на средъ цркве, а они съ западѣннымъ у руди свећама стану сви испредъ иконе, и представляюћи пастире витлеемске, — кои необычномъ светлошћу и анђелскимъ благовѣстіемъ упућени, први дођоше и Христу се поклониле, — овако запою:

„Рождество твое Христе Боже нашъ, возсіа міроки свѣта разума, въ немъ бо свѣздамъ слѣдующимъ свѣздохъ оучахъсѧ, тебе кланатисѧ солнцѣ правды, и тебе вѣдѣти съ высоты востока, Господи слава тебе.

„Дѣвка днесъ пресвѣщеннаго раждаетъ, и земля вертепъ непристѣпноу приноситъ: Ангели съ пастырми слакословатъ, волски же со свѣздохъ пѣтешествуютъ: насъ бо ради родисѧ отроча младо превѣчный Богъ.“*)

Тако се заврши црквена светковина у очи Божића, али садъ текъ започинѣ се побожна домаћа светковина.

Први Християни имали су обичај о праздницима и у очи празника држати заедничке обѣде любви. Као остатакъ оваковихъ побожныхъ обѣда, може се сматрати и сада јоштъ кодъ православнихъ Србаља у обичаю налазећа се вечера у очи Божића са свима овамо спадајућима обичаима, кои одъ прилике овако биваю. Пошто се изъ цркве съ вечерња дође, и мракъ се хватати почне, домаћинъ съ своимъ домочадцима прекрстивъ се уноси сламу у собу, у споменъ да се Спаситель свѣта у пећини гдѣ въ сламе было родио, и да га въ мати у ясле на сламу положила. Обичај тај живо предъ очи ставля дѣци повѣсть о Христовомъ рођењу. Пошто се овако слама унесе и по свой соби па и по самомъ столу разметне, домаћинъ прекрсти собу на све четири стране у име отца, сына и св. духа, и баци у свакій угао собни по еданъ орахъ, а остале орахе подѣли дѣци, те су имъ она уздарѣ празнично, као оно румена јаја о Ускреу. Затимъ се постави столъ, запали

*) Изяченіе овыхъ пѣсама види у шк. листу г. 1859. бр. 41. —

свећа на столу, а кандило предъ икономъ. Ту се на еданъ чанакъ, у комъ е доле жито и воће, намести божићный колачъ, а на гдѣкои мѣсти за поученъ и обрадованъ мале дѣчице изнесе се и вертепъ, у комъ се представля рођенъ Спасителъво. Пре него што се вечера започне стану сви чланови породице предъ икону, и прекретивши се одпою: „Рождество Твое“ и „Дѣва днесъ.“ Затимъ посѣдаю и узъ вареникъ и остала постна ела у место обичнога леба еду здравлѣ. *) После вечере отацъ и мати приповѣдаю дѣци повѣсть о рођеню Христовомъ, казую имъ шта значе обреди и обичаи Божићни и помоливши се съ нѣма Богу, лежу на време спавати, еръ се сутра данъ врло рано устати и у цркву ићи мора.

(Продужиће се.)

Светитель Христовъ Николай архиепископъ Мир- Ликійскій.

(Продужено).

г. Св. Николай послае епископомъ.

Пошто се стрицъ св. Николая у вечность пресели, еастану се сви епископи и свештеницы Ликійске области, да на нѣгово место изберу новаго првостолника Мирликійске цркве. Овај свештеный саборъ држанъ е быо у граду Миру. Сви чланови сабора ишли су еди-нодушно на то да за мирскогъ архиепископа поставе наймудриегъ, найспособниегъ и найпобожниегъ свештеника, и зато се пре избора помоле Богу, да имъ онъ открие, кои е одъ свию найдостойни да управля надъ

*) Здравлѣ се zove на Баћный данъ умешеный постный дугу-лясти колачъ, ковага е горня кора запарана и посолѣна.

цркви въ Ликійске области. Богъ услыша тошу молитву духовнога сабора, и открие волю свою у сну едномъ епископу, заповедивши му, да се другимъ духовнимъ лицамъ врло рано у ютру у цркву отиде, и оногъ свештеника, кои прѣй у цркву на ютренѣ дође и коме е име Николай, да приведе сабору духовномъ, да га овай за архиепископа посвети и прогласи. Богобоязливый епископъ сасбшти ово откриванѣ остальымъ члановима сабора, и они уране сутра у ютру врло рано, и отиду у цркву, а онай, коме е откривенѣ дато, стане кодъ врата' црквеныхъ.

Кадъ буде време къ ютреню, ал' св. Николай по обычаю своемъ упути се управъ къ цркви. У притвору дочека га онай епископъ и ухвативъ га за руку запыта: „Како се зевешъ синко?“ Светый му смирено одговори: „Я се зовемъ Николай, владико светый, и есамъ слуга твое светости!“ Епископъ позна не само по имену, и по раномъ у цркву долазу, него и по смиреномъ овомъ одговору, да е то онай свештеникъ, кога сви очекую; одведе га дакле у кругъ архиеерея, кои га у присутству млогога народа за епископа посвете, и на степенъ архиепископства Мирликійскогъ узведу.

У овомъ великомъ достоянству владао се св. Николай са свимъ, онако као што е Христосъ Спаситель учио. Онъ е народъ не само у цркви, него и по домовима и на улицама и при свакомъ састанку саветовао на добро, младежь е воспитывао, болнике надгледао, сужне искульывао, тужне и жалостне е тѣшио, и грѣшнике исправляо.

Кадъ оно безбожный царъ римскый Діоклетиянъ подиже последнѣ али найжешће гонение на Християне, гада е и светитель Николай за праву веру млого страдало, и све дотле у тавницы чашио, докъ милость Божия судьбу Християна на болѣ обратила шие.

Царь римскій Константинъ, победивши силомъ частнога врта свое противнике, даруе слободу свима християнима, и заповеди, да се сви, кои за вѣру страдаю незаслуженога сужанства, опросте. Томъ приликомъ одпуштень буде изъ тавнице и св. Николай, и добые одпуштень, да се на свою архиепископску столицу слободно повратити може.

Дошавши у градъ Миръ, опази светый архиепископъ, да се млоги люди кланяю у капишту елинске лажне богивъ Артемиде (Диана), и одма даде, како то, тако и сва друга скрнава мѣста са земљомъ сравнити, а оне, кои съ правога пута сишли бяху строго изобличи, и на путь спасения своимъ советима изведе ихъ.

д. *Св. Николай пушуе у Палестину.*

Кадъ е мати цара Константина царица Елена место гроба господнѣгъ и Голготу очистити и надъ нѣма цркве сазидати дала, и кадъ е частный креть Христовъ великимъ трудомъ пронашла, онда су побожни християни не само изъ близа, неко и изъ дальныхъ земаля долазили у Ерусалимъ, да очима виде и да се поклоне частноме кресту, мѣсту страдања и гробу господнѣмъ. И у срдцу светителя Николая повисе гореѣа желя посѣтити света места, гдѣ е нѣкада Господъ Исусъ живио, и дѣло спасения нашегъ савршио. Зато съдне на корабаль и упути се моремъ у свету землю.

Кадъ е Светитель у корабаль ступио, было е лѣпо време, но онъ одма прорекне да ће се на скоро страховита бура подићи. Бродари се ругаху Светителю, и уздаюћи се у свою вештину иземѣяху га, што се усудио говорити о оноемъ што неразуме. Али наскоро се навуку густы тмасти облаци, и ужасна бура стане бродъ морскій часъ у висъ бацати, часъ у дубльину спуштати. И сви, кои бѣху на броду уплашесе и падну предъ

ноге Николая ве молећи га да буру утиша. Светитељ се помоли Богу, и Богъ даде те вѣтаръ престане и море се утиша. Плачъ и вапай путника' и бродара промене се садъ на еданпутъ у едногласну хвалу Богу и нѣговомъ угоднику. У тай паръ поине се едавъ бродаръ на врхъ катарке, да едрила намѣсти, и кадъ се отуда сиѣи хтѣде, изгуби равновѣсие и као мртавъ стропошта се на кровъ корабля. св. Николай, кои е свагда готовъ быо помоћи несрећнима, помоли се Богу, и Богъ даде, те се бродаръ у животъ поврати.

Затимъ се пловенъ продужи, и св. Николай срећно се извезе на брегъ Палестине, одкуда сувимъ отиде у Ђрусалимъ. Ушавши у светый градъ, поклони се онъ живонотнимъ гробу господнѣмъ и месту Голготи, а када у цркву Воздвижения частнога креста уѣи хтѣде, врата се црквена предъ нѣмъ сама отворише. Дуже времена остане Светитељ у Палестини, да се очима нагледа дивныхъ оныхъ места', о коима е често у св. еванђелию читао. После се опетъ науми моремъ вратити у Ликию, да небы стадо нѣгово за дуго безъ пастира было. Нашавши лађу на едномъ палестинскомъ пристаништу, уговори съ лађарима да га одвезу у Ликию. Ови пристану на то и погоде се е' нѣмъ, но у руту науме га преварити и стану на другу сасвимъ противну страну пловити. Бадава ихъ е Светитељ молио и преклиняо, бадава ихъ е на задато обећанѣ и учинѣный уговоръ опоминаю, лађари га ни слушали нису, негъ остану упорно при својој намери. Али Богъ неоставля у нужда онога, кои се нѣму моли, и кои нѣгове заповести слуша. На еданпутъ дигне се противанъ ветаръ, и противъ волѣ лађара' однесе лађу управъ къ Ликійској страни, у едно тамошнѣ пристаниште. Садъ се бродари уплаше, мислећи да ће имъ се св. Николай осветити. Али ова света душа опрос-

ти одъ свегъ срѣца своима злотворима, и не рече имъ ни едне преке рѣчи, него благосиляюћи ихъ отиде своимъ путемъ.

(Наставиће се.)

Прва Божія заповедь.

За читанѣ, писанѣ, на изусть ученѣ, разговорѣ и приповеданѣ у нар. школи, на помоћ учителяма.

І. Законъ. Азъ есмь Господь Богъ твой, да неждѣтъ тебѣ бози њни разкѣ мене. Я самъ Господь Богъ твой, да немашь другихъ богова осимъ мене.

Шта заповѣда Богъ у овой заповѣди?

У овой заповѣди заповѣда Богъ да мы нѣга вѣруемо, да га више свега любимо и почитуемо, и да на нѣга сво ухванѣ наше полажемо.

Изреченія изъ св. писма „Люби господа Бога свога, свимъ срѣцемъ своимъ, и свомъ душою своимъ, и свомъ мислю своимъ, то е прва и найвећа заповѣдь,“ — говори Христосъ Спаситель.

Духъ е Богъ, и кои се нѣму кланя, духомъ и истиномъ треба да се кланя, говори Спаситель. (Овамо принадлеже изреченія евангелска у Шк. Листу год. III. бр. 21-омъ подъ 12. и 15, на Славенскомъ езыку, коя се испытую псалтирци, и изъ Шк. Листа год. II. бр. 19. стр. 200. о жртви и любви, на Срб. езыку, коя се испытую и часловци).

Изреченія изъ кнѣга Мойсеовихъ.

Люби господа Бога твогъ свимъ срѣцемъ своимъ, и свомъ душою своимъ, и свомъ снагомъ своимъ.

Будите свети, као што самъ светъ я Господь Богъ вашъ.

Туђимъ боговима некланяйте се, ни служите, ни чините по њима; него служите госпoду Богу вашемъ, пакъ љу благословити вашъ хлебъ и вино и воду, и одвратићу болести одъ васъ, и благословићу васъ съ дѣцомъ и плодовима, и съ дугимъ животомъ, и страхъ љу слати предъ вама, да се устраве сви народи, на коѡ ударите, и да сви непријатели ваши беже испредъ васъ.

Ко жртву узприноси боговима, а не Богу едноме, убиенъ да буде.

Соломонова изреченія о богопочишању.

Почетакъ мудрости есть страхъ господанъ.

Бой се Бога и одъ зла се укланяй.

Богъ праведнике брани, и чува ихъ на њиховымъ путовима.

Богъ куѣ добрыхъ благосиля, а куѣ невалялыхъ проклинѣ.

Богъ горде мрзи а смерне милуѣ.

Ко бедногъ гони Бога вређа; ко Бога люби, тай ѡ и бедномъ милостивѣ.

Изреченія Сирахова.

Ко се Бога бои бытѣ срећанъ и на умрломъ часу благословенъ

Ко се Бога бои тай и свое родителѣ слуша и служи имъ као поглаварима.

Ко се на Бога узда, тога неоставля Богъ.

Нитко нѣ остављенъ быо, ко се у Бога уздао.

Нико се нѣ постидио, ко се на Бога ослањо.

Вънацъ мудрости есть страхъ господанъ изъ кога изниче миръ и здрављѣ, а то двое есу дарови Божји и распростиру веселѣ оныма кои любе Бога.

Страхъ господанъ отеруе грѣхе.

Ако желишь мудрости, а ты храни заповѣди, па ће ти ю Господь дати.

Изреченія Товишова.

Свакій данъ поминьи Бога нашегъ и немой да ти се захте грешити, ни нѣгове заповѣди преступати.

Благосиляй Бога у свако доба и моли му се, да онъ путове твое управля, и штогодъ предузимао будешъ, држи се Бога, еръ само онъ срефу зна, и само онъ благословъ дели.

Не бѣрни се сыне мой, ако и есмо сиромаси, опеть ћемо многа блага наслѣдити, ако се Бога бояли, право чинили, и одъ зала се чували будемо.

Изреченія апостолска.

Свакій ко има любви одъ Бога е, а кои нема любви непознае Бога; еръ ко не любви брата свогъ коегъ види, како може любити Бога, коегъ невиди?

Не пуштай у немаръ каравя господня, нити губи волъ кадъ те онъ покара; еръ кога Богъ любви, онога и кара, и бѣв свакога сына, козга прима.

(Продужиће се.)

Кратакъ прегледъ землѣцка.

(За найстарию децу.)

Б. Е в р о и а.

(Продуженъ.)

Равнице. 1, Око реке По измеђъ Алпа и Апеннина. 2, Угарска равница северно и источно Карпатомъ

а јужно и западно Алпама обколѣна; крозъ ню тече Дунавъ и Тиса. 3, Ческа равница, обколѣна ческимъ планинама. 4, Моравска равница између моравски планина Судета и малогъ Карпата. 5, горня дунавска равница у Баварској између Алпа и Дунава. 6, Райнска равница између Вореча и Шварцвалда. 7, Гонска равница Северна, Алпа и Јуре. Найвећа равница пружа се одъ Пиренеа крозъ западню Француску поредъ северногъ и источногъ мора кроз северну Немачку и целу Русию све до уралске планине.

Реке. У северно ледено море утиче Печора, у бело море Двина, у источно море Нева, што износи воде изъ ладокскогъ, онегскогъ, саймаскогъ, илменскогъ и остали езера у фински заливъ; Нарова износи воду изъ пейпускогъ езера; Дина утиче у ригайски заливъ, у ово море утичу и Мемелъ и Вишля съ Бугомъ изъ Польске; Моталаелфъ изъ Шведске износи воду изъ ветерскогъ езера; Одра съ Вартомъ изъ Немачке дотичући.

У Кетегатъ утиче: Гломенъ изъ Норвешке, Геталелфъ изъ Шведске износи воду изъ венарскогъ езера;

У северно море утичу изъ Немачке: Елба са Молдавомъ, Егромъ, Мулдомъ, Саломъ и Хавеломъ; Везеръ са Веромъ, Фулдомъ и Алеромъ; Райна са Аромъ, Некаромъ, Майномъ, Ланомъ, Мозломъ и Линомъ; и Маса изъ Нидерландске и Шелда, и енглеска Темза;

У каналъ утиче Сена изъ Француске;

У атлантски океанъ утичу: Лоаръ и Гарона са Дордономъ и Жирондомъ изъ Француске; Дуеро, Таіо, Гвадияна и Гвадалквивиръ изъ Шпаньолске;

У средиземно море утичу: Ебро изъ Шпаньолске Рона са Саономъ изъ Француске; Арно и Тиберъ изъ Талијанске;

У јадранско море утичу: По и Еча изъ Талијанске;

У црно море утичу: Дунавъ са Илеромъ, Лехомъ, Изаромъ, Иномъ, Моравомъ, Вагомъ, Дравомъ, Тисомъ,

Савомъ, Прутомъ и пр. и Днеперъ; Донъ се улива у Азовско, а Волга у касписко море.

Полуострва. 1. Шкандинавско, заузима Шведску и Норвешку. 2. Итландъ. 3. Пиренейско заузима Шпаньолску и Португалску. 4. Талиянско. 5. Мореа заузима Грчку. 6. Кримъ.

Острва. 1, Енглеска и Ирланъ. 2, Исландъ сва у атлантскомъ океану. 3, Селандъ и Фине између Категата и источногъ мора. У средиземномъ су мору: балеарска острва Мајорка и Минорка; Корзика, Сардиния, Сицилија, Елба, Малта, Јонска острва; Кандија илѣ Крета; и у Архипелагу многа грчка и турска као Тасо, Сталимене, Негропонтъ, Паросъ, Наксосъ, Хидра и пр.

(Продужиће се.)

Ко е сретанъ.

Едаредъ улиташе Сократа: држи ли да е Македонски царъ Архелай сретанъ? а онъ одговори: то неznamъ, врѣ јошѣ нисамъ са њимъ диванио.

Зарѣ се то неможе другчие знати? бияше далѣ питанъ; а онъ одговори: не.

Пакаъ ты се онда сумњашѣ, да л' е и велики Персиски царѣ сретанъ?

Неумемъ ни за њѣга казати, врѣ неznamъ да л' е добарѣ човекѣ или не.

Зарѣ само у томе среѣу држишѣ?

Само у томе, и уверенъ самъ, да в сваки добарѣ човекѣ и сретанъ, а сваки зао и неваљао довека не-сретанъ.

По томе е дакле и Архелай несретанъ, врѣ неправде чини.

Ако е тако, онда е за цело и несретанъ.

Стена и поточиѣъ.

„Јдни кукавче, и ти си се подузео да мене подронишъ“ рече горда и поносита стена маломъ поточиѣу, и стаде га свакояко прескакивати; а поточиѣъ ѣуташе, и тио жубореѣи иѣаше мирно далъ, све мало помало брегъ ронеѣи, докъ наипосле стену непрори.

Увекъ постојанство победу одржи.

Пустаѣе.

Три пустаѣе поараше едногъ богатогъ човека, и однеше благо у свой лагумъ. Наймлаѣи мораде иѣи у градъ, да што за ело купи. Кадъ е отишо, договорише се она двоица: „а што би ми са нѣимъ делили; да га убиемо, пакъ да сами делимо.“ Исто тако помисли и онај наймлаѣи: „я би најсретнии био, да е све мое, него ѣу я нѣи обоицу да отруемъ пакъ ѣе све мое бити.“ У вароши купи онъ ела и вина, и тури у вино отрова, пакъ се врати.

Текъ што у лагумъ уѣе, скоче она обоица и ножевима га убию. Затимъ седну да еду, ал' текъ што се вина напише, сташе се страотно одъ болова савијати, и умру, и сву ихъ троицу наѣоше около поараногъ блага мртве. Тако е свако зло само себи судия, само себи найвеѣи душманинъ.

Како се курыакъ поправля.

Сдаредъ падне курыакъ у замке, што му неки простакъ заметнуо беше; кадъ овај батину диже, и убити га хтеде, моляше курыакъ плачући и обричући, да никадъ више оваца ни друге живади и живине давити неће, него ће одсадъ одъ била и кореня живети, и ако му се кадъ зажели меса, и неужможе одолѣти, онъ ће у бару ући, и рибу ватати. Простакъ га на веру пусти, курыакъ се обрадова превари и као свака ула одма онога часа, опазивши у брљи некој крме, тогъ часа на зло помисли, и рече: „животиня у води риба е, а рибу смемъ ватати, и то е у брљи риба, и у исти махъ скочи, те крме сграби и однесе; а простакъ гледећи за нѣмъ рече: „матора се ула нигда непоправи, и одма изговоръ нађе, ма да кое зло учинити намери.“

Една вештѣвица при рачуну.

(За најстарию децу.)

При одузимању.

Имамо н. пр. да одъ 342 одузмемо 121 обичнимъ начиномъ радећи говоримо овако: 1 одъ 2 остае 1, подпишемъ 1, 2 одъ 4 остае 2, подпишемъ 2, 1 одъ 3 остае 2 подпишемъ 2.

За малу е децу оваки радъ врло добаръ, изъ оногъ истога узрока, како е озго споменуто, алъ би јошъ болѣ било, да одма и узрокъ кажу, зашто е то башъ тако, т. е. да кажу: 1 одъ 2 остае 1, ербо 1 и 1 естъ 2, и ово говорећи подписуе се 1, 2 одъ 4 остае 2, ербо 2 и 2 естъ 4, и тако далъ; овимъ се начиномъ одма и проба рачуна тогъ свршуе, а говоръ и радъ овај зато е важанъ, да се доцније ни толико неговори,

него само овај мало пре поменути додатакъ, дакле место говора: 1 одъ 2 остае 1, имао би само у себи помислити: одъ 1 до 2 треба 1, и подписао би 1 говорећи 1 и 1 естъ 2, показуюћи на рестъ субтрахенда и минуенда, н. пр. има се одъ 611 одузети 567, на место говора: 7 одъ 1 неможе, одъ 11 остае 4, 6 одъ 0 неможе, одъ 10 остае 4, 5 одъ 5 остае 0, каже се: $7+4=11$, $6+4=10$, 5 и 5 бришу се.

На фондъ Школскогъ Листа приложили су:

Изъ Вршца:

Гг. Ђорђе Манойловићъ адвокатъ 10 фор. — Јованъ Матейиъ сапунџија 5 фор. — Гавр. Е. Обрадовићъ трговацъ 2 фор. — Јосифъ I рговићъ, бележникъ 2 фор. — Димитр. Милошевићъ трговацъ 2 фор. — Марко Мириновићъ сапунџија 2 фор. — Лазаръ Милошевићъ трговацъ 2 фор. — Алекс. Ђуришићъ докгоръ 1 фор. — Н кола Фармаиъ грађанинъ 1 фор. — Јованъ Мирковићъ савр. богословъ 1 фор. — Арс. Токинъ кабаничаръ 1 фор. — Павле Ђкићъ кожухаръ 1 фор. — Алекса Половићъ чизмаръ 1 фор. — Ђвта Гойковићъ кабаничаръ 1 фор. — Викент. Богдановићъ варга 1 фор. — Коста Панићъ кабаничаръ 1 фор. — Жива Петровићъ чизмаръ 1 фор. — Вас. Костићъ казанџија 1 фор. — Вас. Токинъ економъ 1 фор. и Никола Мильковићъ варга 70 новч.

Изъ Бингуле:

Г. Игњатъ Арсенивићъ учитель 3 фор.

Ове прилоге обелодануюћи, гг. приложницима јавну благодарностъ изјављуемо.

Уредн. Шк. Листа.

Брзотискомъ Епископске књигопечатиѣ у Н. Саду.